

سیاست های اقتصاد مقاومتی

و

نهادها، سیاست و بازارهای مالی

محمدجواد ابروانی

۱۲ دی ماه ۱۳۹۵

همایش مالی اسلامی

**بندهای سیاست های کلی اقتصاد
مقاومتی که شمولیت خاصی بر
حوزه مالی دارند را مورد
بررسی قرار می دهیم و اینکه چه
اقداماتی برای تحقق هر کدام از
بندها بایستی انجام دهیم.**

بند یک - تأمین شرایط و فعال‌سازی کلیه امکانات

و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور

به منظور توسعه کارآفرینی و به حداکثر رساندن

مشارکت آحاد جامعه در فعالیتهای اقتصادی با

تسهیل و تشویق همکاری‌های جمعی و تأکید بر

ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم‌درآمد و متوسط.

نهادسازی	سیستم
<p>بانکداری بنگاههای خرد، کوچک و متوسط MSME B.</p>	<p>مالی خرد Micro Finance</p>
<p>انضباط بخشی صندوقهای قرض الحسنه با حمایت و تقویت آنها</p>	<p>انواع Micro Credit</p>
<p>Cooperative Banking بانکهای تعاونی</p>	<p>بانکداری تعاونی</p>
<p>Social Banks بانکهای اجتماعی</p>	<p>نظام های بانکداری اجتماعی</p>

بند دو - پیشتازی اقتصاد دانش بنیان، پیاده‌سازی

و اجرای نقشه جامع علمی کشور و ساماندهی

نظام ملی نوآوری به منظور ارتقاء جایگاه جهانی

کشور و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و

خدمات دانش بنیان و دستیابی به رتبه اول اقتصاد

دانش بنیان در منطقه.

(با توجه به افزایش جهشی رشد آموزش و بودجه های جاری کشور به برکت انقلاب اسلامی شاهد افزایش جهشی رشد علمی و امتداد طبیعی آن افزایش جهشی فناوری و تجاری سازی و تولید ثروت است که نهادهای صندوقهای خطرپذیر و وقفی و صندوق های سرمایه گذاری مشاع و نیز اوراق قرض الحسنه دانش بنیان می تواند خود اهرمی عمل کرده و پاسخگوی شرایط فعلی اقتصاد ایران است و ضرورت گسترش سریع آن اجتناب ناپذیر است که تاکنون تعداد آن محدود و البته نهادهای انقلابی پیش تاز بودند.

صندوق های خطرپذیر

صندوق های وقفی

وام های مستقیم دولت – ضمانت وام های بانکی توسط دولت

صندوق نوآوری و شکوفائی بایستی به مثابه مرکزیتی

برای صدها صندوق خطرپذیر عمل کند و سرمایه ناچیز

آن افزایش پیدا کند

بانک های توسعه استانی

بند نه - اصلاح و تقویت همه جانبه نظام

مالی کشور با هدف پاسخگویی به نیازهای

اقتصاد ملی، ایجاد ثبات در اقتصاد ملی و

پیشگامی در تقویت بخش واقعی.

الف - پولی

مالی اسلامی در حوزه بانکداری نقش بانکها بعنوان واسطه وجود در اقتصاد اسلامی و اینکه پیام حیاتی بانکداری بدون ربا، نظام بانکداری و فقه و شریعت معطوف به بخش واقعی اقتصاد است یک بار مرور به کلیه مواد قانون این معنا را بخوبی نشان می دهد یعنی رابطه پول - پول در بانکداری ربوی به رابطه پول - کالا - پول در بانکداری اسلامی یا در هر قانون بانکداری نظام اسلامی تبدیل می شود.

**در سیاست های پولی ساختار تسهیلات بانکی بایستی
تولیدمحور شوند و گرنه اقتصاد ایران با رشد بی رویه
بخش مجازی و تداوم کژکارکردی فعلی بانکها قطعاً با
بن بست مواجه می شود ضمن اینکه بایستی و اولویت
تسهیلات بانکی با سرمایه گذاری و نیز صادرات و به ویژه
سرمایه گذاری برای صادرات باشد.**

پیشنهاد کاربردی. درصد رشد بخش های مولد نظیر گذشته

بایستی تعیین و رصد شود که طی برنامه های چهارم و پنجم

تعلیق و رها شد کلیه سیاست گذاری ها پیش گفته در قالب

برنامه ریزی و پیش بینی درصدهای رشد جهت بخش ها و یا

سرمایه گذاری و یا صادرات بایستی باشد و ماده ۱۹ و بندهای

یک و دو ماده ۲۰ قانون عملیات بانکی بدون ربا و نیز صراحت

بند ۹ سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی که توجه به بخش

واقعی اقتصاد است بایستی مورد عمل باشد و نه آموزه های

رها سازی سرمایه داری

ماده ۱۹ - سیاست اعتباری و تسهیلات اعطائی کوتاه مدت (یکساله) به پیشنهاد مجمع عمومی بانک مرکزی و تصویب هیئت دولت تعیین شده و سیاست اعتباری و تسهیلات اعطائی پنجساله و درازمدت در ضمن لوایح برنامه های عمرانی پنجساله و درازمدت کشور جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم می شود.

ماده ۲۰ -

بند یک - تعیین حداقل و یا حداکثر نسبت سهم سود بانکها در عملیات مشارکت و مضاربه، این نسبتها ممکن است در هر یک از رشته های مختلف متفاوت باشد.

بند دو - تعیین رشته های مختلف سرمایه گذاری و مشارکت در حدود سیاستهای اقتصادی مصوب و تعیین حداقل نرخ سود احتمالی برای انتخاب طرحهای سرمایه گذاری و مشارکت، حداقل نرخ سود احتمالی ممکن است در هر یک از رشته های مختلف متفاوت باشد.

سیاست های پولی و مالی بایستی در راستای
سیاست های اقتصاد ملی باشند و نه کل اقتصاد
ملی در خدمت و تحت الشعاع بخش مالی و افزون
طلبی سهامداران آن قرار گیرد.

پدیده **WAGGED DOG TAIL** که موجب
بحران بزرگ مالی در جهان شد و با ابرشاخص
«نسبت دارائی های واسطه های مالی به GDP»
سنجش می شود.

پیشنهاد مشخص

کلیه بانک ها و موسسات اعتباری موظفند هر سال تا پایان دی ماه ضمن گزارش عملکرد ۱۰ ماهه در زمینه چگونگی تسهیلات اعطائی، برنامه سال آتی خود برای تخصیص تسهیلات به بخش های کشاورزی، صنعت، معدن، بازرگانی و خدمات را به بانک مرکزی ارسال کنند. بانک مرکزی نیز موظف است پس از دریافت برنامه همه بانک ها و موسسات اعتباری و ملاحظه سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی و برنامه های توسعه کشور، سهم هر بانک در تخصیص اعتبارات و تسهیلات به بخش های مذکور را تعیین و جهت اجرا ابلاغ نماید.

ب - مالی (تعادل بخشی در اقتصاد از مسیر تعادل بخشی در مالیه دولتی)

سیستم	نهادسازی
نگاه به نفت به عنوان یک دارائی بین نسلی (نظام تخصیص منابع ارزی)	- صندوق توسعه ملی
	- صندوق تثبیتی حاکمیتی (ارزی) [دوران گذار]

- تناسب هزینه های جاری با مالیاتها	- بودجه ریزی عملیاتی
	- نهادی کردن VAT

- بودجه های عمرانی در قالب همکاری و شراکت بخش دولتی و بخش های غیردولتی	PPP مثال گسترش ابزارهای تأمین مالی بر شهرها
--	---

صندوق ریالی
تثبیت بازار سرمایه

افزایش سهم
مردم در بازار
سرمایه

ج - ضرورت تأسیس هیأت ثبات مالی در راستای ماده ۹ سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی

**بررسی وضعیت مقررات گذاری و نظارت در حوزه مالی
ایران نشان می دهد که در حال حاضر بانک ها توسط
بانک مرکزی، بیمه ها توسط بیمه مرکزی، بازار سرمایه
توسط سازمان بورس نظارت می شود البته صندوق های
بازنشستگی نظارت نمی شوند.**

با توجه به خصوصی سازی بانک ها و گسترش بانک های خصوصی، توسعه بازار سرمایه و گسترش بیمه های خصوصی حوزه مالی طی دو دهه اخیر از حساسیت های ویژه ای برخوردار شده است. علائم و شواهد موجود نشان می دهد که عملکرد بخش مالی چندان رضایت بخش نیست. عدم هماهنگی بین بخشی در حوزه های مختلف مالی و سیاستگذاری، وجود عملکردهای خنثی کننده و متضاد، عدم کفایت نظارت های بخشی در حوزه های مالی، پاسخگو نبودن حوزه های نظارتی به همراه اثرگذاری عوامل فرابخشی از جمله موضوعاتی است که آسیب پذیری از بحران های مالی ملی و بین المللی را زیاد می کند و ثبات مالی همواره در معرض تهدید و نیازمند چاره اندیشی است.

پایش و مدیریت مخاطرات

سیستمی و تهیه و ارائه گزارشات

ادواری ثبات مالی

تجربه سایر کشورها در مواجهه با بحران های مختلف مالی منجر به الگوهای ویژه ای که برای حل و فصل این چالش های مالی داشته اند. رویکرد درمانی به پیشگیری تغییر کرده اند و بجای استقبال از ورشکستگی، سیاست های احتیاطی گریز یا چاره سازی قبل از وقوع بحرانها بایستی اولویت داشته باشند. از جمله سیاست هائی که در تعداد زیادی از کشورها در پیش گرفته اند نهادسازی برای اعمال مقررات گذاری و نظارت یکپارچه بوده است. به طور مشخص تشکیل هیأت ثبات مالی در اکثر کشورها مورد توجه قرار گرفته است که بیشترین فراوانی آن الگوی Twin peaks می باشد.

بمنظور الف - پایش و نظارت بر مخاطرات
سیستمی، **ب -** حفظ و ارتقاء ثبات مالی،
ج - افزایش کارآئی نهادهای ناظر بر بخش
مالی، و **د -** هماهنگی سیاست ها در
حوزه های مالی تعیین و ابلاغ سیاست های
احتیاطی کلان، تشکیل هیأت ثبات مالی از
ضرورت های فوری اقتصاد ایران است.

هیأت ثبات مالی در کشور ما نیز می تواند الگوی مناسبی برای یکپارچه سازی مدیریت و چاره جوئی مشکلات حوزه مالی کشورمان باشد. وظایف مهمی که به عهده هیأت ثبات مالی گذاشته شده ایجاب می کند اعضای آن متناسب انتخاب و منصوب شوند. جایگاه آن نیز فراقوه ای باید باشد و نحوه معرفی و انتخاب آنها و طول دوره عضویت اعضا نیز متناسب با آن تعیین شود.

**اعضای هیأت ثبات مالی علاوه بر مسئولین اقتصاد کشور و بانک مرکزی
بایستی دارای اشتهار به پاک دستی، تدین و التزام عملی به نظام
جمهوری اسلامی ایران، متخصص، صاحب نظر و دارای سابقه تجربی
مرتبط باشند و توسط دولت و مجلس به دلیل دوری از سیاست های
چهار ساله و ثبات مورد نظر پس از پیشنهاد رئیس جمهور و تأیید مجلس
حتی به تأیید بالاترین مقام حاکمیت (نظیر کشورهای موفق و با ثبات
مالی بالا در جهان) به تأیید مقام معظم رهبری برسد و دوره عضویت
آنان حداقل شش و یا هفت سال باشد.**

تهیه و ارزیابی چگونگی عملکرد شوراها

نظارتی مالی و نیز رؤسا و هیأت های عامل

نهادهای نظارتی نظیر بانک مرکزی، بیمه

مرکزی و....

هماهنگ سازی سیاست های پولی، ارزی،

مالی، بیمه ای و بازار سرمایه

تهیه و ارزیابی گزارش چگونگی تخصیص

منابع پولی و مالی در بخش های مختلف و

اولویت های اقتصادی کشور

بند نوزده - شفاف‌سازی اقتصاد و

سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات،

فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در

حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و ...

– انضباط پولی

○ شفافیت در صورتهای مالی بانکها

○ شفافیت رعایت مقررات پولی و بانکی و

مقررات انضباطی در مورد مدیران متخلف

– رعایت کامل قانون عملیات بانکی بدون ربا

(فعلاً با کژکارکردی معکوس عمل می شود)

– صندوق ثبات ارز